

vita marina

zeebiologische dokumentatie

37e jrg. nr.4/6 juli-dec.1987

Inhoud losbladige dokumentatie:

2 - zoogdieren	31-40
9 - buikpotigen	431-440
12 - koppotigen	51-58
20 - veldwerk	147-150
23 - mariene filatelie	35-36
26 - noordzeeweekdieren	31-40
28 - literatuur	133-136
30 - register	47-58

ISSN 0165 - 8980

Inhoud mededelingenblad:

Bijdrage 1988 / Register	38
Oude jaargangen / Staatsschelpen	39
Tentoonstellingen	39-42
Literatuur in het kort	42
Dr. Kuroda overleden	42
Scholekster en schelpen	42-43
Uit de vloedlijn	43
Handel en wandel i.d.taxonomie	43-45
Monniksrobben / Schelpenhumor	45
Vervalsingen	45-46
Verzamelverbod / Zoekertjes	46
Periodieken	46-47
Laag water in de weekends	47
Landelijke contacten	48

VITA MARINA is een tweemaandelijks uitgave van de
STICHTING BIOLOGIA MARITIMA

Abonnementsprijs f 37,50 per jaar voor Nederland, België en de Nederlandse Antillen; voor de overige landen f 45,- per jaar. Betaling per giro of internationale postwissel.

BESTUUR:

Jeroen Goud (voorzitter), Willem Faber (secretaris) en Theo Strengers.

REDAKTIE:

Willem Faber, Jeroen Goud, Theo Strengers (foto) en Joke Weisscher.

ADMINISTRATIE EN REDAKTIE:

postbus 64628, 2506 CA 's-Gravenhage
giro: 606100
telefoon: 070-502528 (dinsdagavond).

Mr. Willem Faber, v. Alkemadelaan 938, 2597 BG Den Haag, tel. 070 - 551245;
Jeroen Goud, Voorplecht 104, 1186 WS Amstelveen, tel. 020 - 437247;
Theo Strengers, Doldersestraat 68, 2574 TD Den Haag, tel. 070 - 609263;
Joke Weisscher, Nieuw Voordorpstraat 24, 2251 TB Voorschoten, tel. 01717-8363.

BIJDRAGE 1988

De jaargang 1987 is voltooid. Aan de volgende jaargang wordt hard gewerkt. Er bestaat dan ook goede hoop, dat u dit maal niet extra lang behoeft te wachten voordat u weer een exemplaar van Vita marina in de bus krijgt. We zijn vol goede hoop, dat het lukt ook de resterende achterstand in te lopen. Natuurlijk, dat hebt u al zo vaak gehoord, maar waarom zou het nu niet eens kunnen lukken.

In dit optimisme zijn we zo vrij om u nu reeds te vragen uw bijdrage voor 1988 over te maken. U kunt daarvoor gebruik maken van bijgaande acceptgiro. Zoals we dat de laatste jaren gewend zijn is het bedrag niet ingevuld. Het abonnementsgeld bedraagt evenals vorig jaar f 37,50 voor Nederland, België en de Nederlandse Antillen en voor de overige landen in verband met de veel hogere portokosten f 45,- per jaar. Wij hopen dat ook dit jaar weer velen van u boven het abonnementsbedrag vrijwillig een extra bijdrage willen geven. Degenen die dat het afgelopen jaar hebben gedaan, zijn we bijzonder erkentelijk. De kosten, vooral van de kleurendruk, zijn hoog en de redactie doet er alles aan om met de bescheiden middelen u zo veel mogelijk te bieden. We zouden graag nog veel meer in kleur brengen, maar dat zit er bij de huidige stand van zaken helaas nog niet in.

Tenslotte nog een verzoek voor degenen, die in het buitenland wonen. Met vele landen bestaan giroverbindingen, zodat het ook mogelijk is vanuit het buitenland uw bijdrage per giro over te maken. U kunt dan

echter de acceptgiro niet gebruiken. Ons gironummer is 606100 en staat ten name van de Stichting Biologia Maritima te Den Haag. Maar is dat niet mogelijk, dan graag gebruik maken van een internationale postwissel. Bankoverschrijvingen kosten ons geld en dat moeten wij u dan toch weer in rekening brengen. Helpt u ons daarom door niet per bank over te maken. Bij voorbaat onze dank.

REGISTER

Met dit nummer is de jaargang 1987 voltooid. Het is allemaal niet op rolletjes gegaan, maar zoals steeds is het toch terecht gekomen, ook al krijgt u dit maal een dik nummer om de achterstand in te lopen. Van deze gelegenheid is gebruik gemaakt om het register op peil te brengen. Op deze manier krijgt de Vita marina als dokumentatie een grotere waarde. Het samenstellen van een register is altijd een tijdrovend en nauwkeurig werk. We zijn dan ook zeer verheugd, dat dit werk is gedaan door mevrouw Wagemaker. Helaas heeft zij het niet meer mogen meemaken, dat het register in druk is verschenen. De beruchte ziekte heeft haar al weer geruime tijd geleden geveld. Het is haar niet vergund geweest haar plannen om BM ook op verschillende andere gebieden behulpzaam te zijn, te volvoeren. Onze samenwerking is slechts van korte duur geweest, maar het register bewijst voldoende dat het haar bij haar toezeggingen ernst was. Het is daarom met een van droefenis vervulde dankbaarheid dat wij mevrouw Wagemaker in dit register gedenken.

Red.

OUDE JAARGANGEN

Het komt natuurlijk altijd voor, dat iemand om welke reden dan ook ophoudt met het verzamelen van schelpen. Dat kan zelfs een Vita marina niet tegenhouden. Mocht een uwer zijn abonnement hebben opgezegd, wat doet hij of zij dan met de oude jaargangen? Weet u, dat onder de nieuwkomers altijd belangstelling bestaat voor die oude nummers? Helaas kunnen wij de jaargangen van vóór 1979 niet meer leveren hetgeen natuurlijk teleurstellend is, omdat daardoor de meeste rubrieken incompleet zijn. Indien iemand oude jaargangen van de hand zou willen doen, laat men dat dan even aan de redactie doorgeven. Wij kunnen dan een nieuwkomer met u in contact brengen. Op deze manier hebben we al enige BM-ers gelukkig kunnen maken.

STAATSSCHELPEN

Op 2 april 1987 is Busycon perversum pulleyi (Hollister, 1958) officieel aangewezen als staatsschelp van Texas. Texas is niet de enige Amerikaanse staat met een officiële staatsschelp. Zo heeft Florida Pleuroploca gigantea (Kiener, 1840) aangewezen, Georgia Busycon carica eliceans (Montfort, 1810), Maryland de fossiele soort Ecphora quadricostata Say, Massachusetts Neptunea lyrata decemcostata (Say, 1826), North Carolina Phalium granulatum (Born, 1778) en South Carolina Oliva sayana Ravenel, 1834. (NYSCN, no. 305)
Ook iets voor ons land?

TENTOONSTELLINGEN

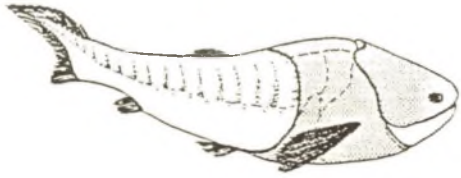
PANTSERVissen

uit het Devoon van Schotland

Fossiele vissen zijn al bekend uit het B-Cambrium, 510 miljoen jaren geleden. De alleroudste hadden geen kaken en evenmin de typische visvorm van tegenwoordig. Vanaf het Devoon, de periode van de aardgeschiedenis van 395 - 345 jaren geleden, vinden we verschillende groepen vissen, die wel kaken en een duidelijke visvorm bezitten. Eén groep, de pantservissen, neemt daarbij een voorname plek in. Hun kop en romp waren gehuld in een soort schild, een pantser. De vinnen hadden een andere bouw dan die van de tegenwoordige vissen. Zij lijken meer op peddels dan op echte vinnen. Bek en kaken geven aanwijzingen over het voedsel, dat deze dieren tot zich namen. De soorten, die over de bodem en in de modder naar voedsel zochten, aten plantaardig materiaal en kleine schelpdieren. Andere soorten met een vervaarlijk gebit, waren geduchte rovers.

Op de tentoonstelling worden fossielen van pantservissen uit de devonische lagen van Schotland getoond. Naast de meestal platte fossielen ziet u ook driedimensionale modellen van enkele veel voorkomende pantservissen uit het midden-Devoon (370 - 360 miljoen jaren geleden) van Schot-

land en de Orkney-eilanden zien. Die modellen zijn gemaakt door dr. P.H. de Buissonjé. Behalve pantservissen worden ook nog andere groepen vissen uit diezelfde tijd getoond, zoals stekelhaaien, kwastvinnigen en longvissen.

De tentoonstelling is te bezichtigen in het Geologisch Museum van de Amsterdamse universiteit aan de Nieuwe Prinsengracht 130 in Amsterdam. U kunt daar terecht op werkdagen van 9.00 tot 17.00 uur. De toegang is gratis. U hebt de tijd, want de tentoonstelling blijft tot en met 31 oktober 1988.

De tekening is het model van de vis Watsonosteus fletti.

FOSSIELEN

uit het 4e havendok bij Kallo, België.

Door de havenuitbreiding bij Antwerpen kwamen lagen van het Pliocéen - 5 tot 2 miljoen jaren geleden - bloot te liggen. Door twee amateurgeologen, de heren J. Ottema en W. in 't Hout, is deze groeve nauwkeurig afgezocht en bemonsterd. Thuis hebben zij hun vondsten geprepareerd en gedetermineerd. De resultaten van dit werk wordt in een aantal vitrines getoond. Vooral schelpen, maar ook

haaietanden, wervels van vissen en zoogdieren en verschillende andere fossiele vondsten. Wie in de loop der tijd bij Kallo heeft gezocht en niet met lege handen naar huis is teruggekeerd, heeft op deze tentoonstelling een mooie gelegenheid om nog niet gedetermineerde soorten op naam te brengen. De samenstellers van de tentoonstelling hebben het nog gemakkelijker gemaakt door de resultaten van hun werk ook te boek te stellen. In een eenvoudige A4-uitgave worden de vele vondsten aan de hand van tekeningen getoond. Deze uitgave is op de tentoonstelling te verkrijgen tegen de prijs van f 8,50.

Ook deze tentoonstelling is te bezichtigen in het Geologisch Museum te Amsterdam, zodat een bezoek u in staat stelt twee tentoonstellingen tegelijkertijd te bewonderen. Voor de verdere gegevens verwijzen wij u dan ook naar hetgeen bij de tentoonstelling over pantservissen is vermeld.

INKTVISSEN.....Monsterlijk of wonderlijk.

Het jaar 1988 is uitgeroepen tot museumjaar. De samenwerking tussen de nederlandse musea heeft er toe geleid dat er het gehele jaar in alle delen van het land speciale tentoonstellingen te zien zijn. Voor Zuid-Holland is dit de maand april. Het lag al lang in de bedoeling van het Zeebiologisch Museum om eens een wat grotere wisselexpositie in te richten speciaal over Inktvissen. Zaterdag 26 maart is het zover, juist voor de museummaand van Zuid-Holland wordt de tentoonstelling:

INKTVISSEN...Monsterlijk of wonderlijk geopend.

Over inktvissen is in vele boeken al heel wat geschreven, vaak over de zelfde onderwerpen zoals het leervermogen van de Octopus, de ogen van de zeekat of het zenuwstelsel van de pijlinktvissen. In de tentoonstelling is vooral geprobeerd een overzicht te geven van de meest uiteenlopende vormen die we binnen deze 650 soorten tellende groep tegenkomen. Van oudsher is er veel belangstelling geweest voor de reuzenpijlinktvis Architeuthis dux Steenstrup. Reeds 700 jaar voor Christus komen in geschriften aanduidingen voor van het bestaan van deze enorme Cephalopoden. In vele landen komen in de literatuur fictieve of semifictieve

beschrijvingen voor. Henry Lee, bioloog van het Aquarium in Brighton wees in zijn Sea fables explained (1883) de reuzenmonsters van de hand als 'boerenbedrog en een verhaal van onkunde en bijgeloof'. De deense inktvisdeskundige Japetus Steenstrup kende de dieren toen toch al wel erg goed. Bewijzen voor het bestaan kwamen van verschillende kanten, o.a. doordat delen van hunbekken of kaken de kern vormden van het amber in de darmen van potvissen.

U wordt bij het museum opgewacht door een op ware grootte uitgevoerde gevelschildering van Architeuthis. Het dier meet circa 20 meter en heeft bijvoorbeeld een oogdoorsnede van 40 centimeter. Het dier is natuurgetroou uitgevoerd en op de gevel gezet door Leo Man in 't Veld.

Na dit spannende onthaal wacht u een expositie waar menig opzienbarende inktvis is te vinden.

Uit de wetenschappelijke collecties van het Rijksmuseum van Natuurlijke Historie, Leiden en het Zoölogisch Museum te Amsterdam zijn de meest unieke dieren uit de magazijnen gehaald. U zult er bijvoorbeeld de Nautilus met het dier aantreffen, maar ook vele diepzeesoorten van de pijlinktvissen en de octopussen. Zeer bijzonder is het preparaat van Vampyroteuthis infernalis, afkomstig

van de Can-Cap expeditie. Dit op 2000 meter diepte gevangen dier behoort tot een geheel eigen orde binnen de klasse van de Cephalopoda. Van de reuzenpijlinkvis is een preparaat van van een arm en van het kauwapparaat, de kaken, tentoongesteld. Het accent van de tentoonstelling ligt op het niet-alledaagse. De tentoonstelling beslaat circa één-derde deel van de normale expositie. Van 26 maart tot 31 oktober bent u welkom, de expositie is te bezichtigen tegen het geldende museumtarief, f 3,- voor volwassenen en f 2,- voor kinderen. Het museum is alle dagen geopend van 10.00 tot 17.00 uur, zondag's van 13.00 tot 17.00 uur.

LITARATUUR IN HET KORT

FOSSIELEN UIT HET 4e HAVENDOK BIJ KALLO, BELGIE
door J. Ottema en W. in 't Hout

Voor verdere gegevens over deze uitgave verwijzen wij naar de rubriek tentoonstellingen.

DR. KURODA OVERLEDEN

Na geruime tijd in een ziekenhuis te zijn verpleegd is op 15 mei 1987 op 100-jarige leeftijd overleden dr. T. Kuroda. Na zijn schooltijd is Kuroda in Kyoto gaan werken bij Hirase, die een particuliere schelpenmuseum had. Hij heeft toen op eigen kracht zijn studie in onder meer Latijn en Engels voltooid. In 1947 verwierf Kuroda de doctorstitel. Hij was een van de oprichters van de Malacological Society of Japan en een van de meest vooraanstaande malacologen van Japan.

SCHOLEKSTER EN SCHELLEN

Wie ken ¹³⁸st onze bonte piet of schole' ¹³⁸, Haematopus ostralegus L., 1758, die met zijn zwart-witte

vederdek en oranje-rode snavel en poten het binnenland steeds verder koloniseert. Van oorsprong hoort de scholekster echter thuis aan de kust. Daar heeft deze vogel veel belangstelling voor schelpdieren, een eiwitrijk voedsel. Biologisch onderzoek onder leiding van Jan Hulscher heeft veel geleerd over de scholeksters en hun eetgewoonten. Daarbij blijkt de snavel een belangrijk instrument te zijn. Die snavel kent twee uitvoeringen: beitelsnavel of puntsnavel. De beitelsnavel is een bij uitstek geschikt instrument voor het openen van de schelpen van mosselen, Mytilus edulis L., 1758, en kokkels, Cerastoderma edule (L., 1758). Met hun snavels openen de vogels de schelpen door te hakken of door de sluitspieren door te snijden. Dat is niet altijd zonder gevaar. Zo moest een scholekster, die de sluitspier miste ervaren, dat de mossel die hij wilde verschalken, om zijn snavel dichtgeklemd bleef. Dit leidde tenslotte tot zijn dood.

Ontbreken de mosselen, zoals op Schiermonnikoog, dan vallen de nonnetjes, Macoma balthica (L., 1758) en de zeeduizendpoten, Nereis pelagica L., 1758, aan de scholeksters ten prooi. En dat niet in geringen hoeveelheden. Een scholekster fourageert bij laagwater een uur of vijf-zes en kan in die tijd wel 700 prooidieren buit maken. Bij deze wijze van eten wordt van de snavel natuurlijk veel gevegd. Een scholekster verslijt per jaar meer dan twee maal de volledige snavel, die desondanks een lengte van ongeveer 7,5 cm blijft behouden. Dat betekent, dat de snavel van de scholekster zeer snel - omstreeks 0,4 mm per dag - groeit. Dit biedt hem tevens de mogelijkheid om in betrekkelijk korte tijd over te schakelen van een beitelsnavel op een puntsnavel, wanneer hij door omstandigheden aangewezen is op andersoortig voedsel, zoals regenwormen en maden. Dit neemt evenwel niet weg, dat onze scholeksters een aanzienlijk aantal tweekleppigen verzamelen.

UIT DE

VLOEDLIJN

Op donderdag 3 september 1987 vond R. Haverkamp uit Rotterdam even ten zuiden van Kijkduin in een hoop schelpen, hoofdzakelijk bestaande uit Cerastoderma edule (L.) en Spisula subtruncata (da Costa) vermengd met wat zwarte rommel, een Ensis directus (Conrad, 1843). Het betrof hier een nog levend exemplaar van 82 x 14 cm.

HANDEL EN WANDEL IN DE TAXONOMIE

SOORTEN EN SOORTEN

(vervolg)

Te veel amateurs willen echter hun namen gedrukt zien vanwege de eer een nieuwe soort te hebben benoemd, of een soort naar hen benoemd te zien. In hun streven naar een soort onsterfelijkheid gaan zij over tot publicatie van nieuw ontdekte soorten die maar oppervlakkig zijn onderzocht en die bijdragen aan de overvloed van namen welke al voor bestaande soorten in gebruik zijn. Daarmee is niet gezegd, dat alle nieuwe soorten geen geldige soorten zijn. Integendeel, vele zijn onmiskenbaar waardevolle toevoegingen aan de lijst van bekende weekdieren. Bij een nauwkeurige analyse komen we echter vaak tot de ontdekking dat deze geldige nieuwe soorten uitgebreid zijn onderzocht door gekwalificeerde biologen (malacologen) verbonden aan een groot museum of onderzoekscentrum. Hun artikel is niet een beknopte beschrijving in een schelpenblad. Het is daarentegen opgenomen in een erkend wetenschappelijk blad en meestal gejureerd, hetgeen betekent beoordeeld door een collegiale werkgroep alvorens gepubliceerd te mogen worden. Handelaars zijn veelal niet beter, aangezien een nieuwe naam of nieuwe variëteit dikwijls een hogere prijs betekent. Daarbij komt nog, dat vele zogenaamde nieuwe soorten moeilijk zijn te onderscheiden van reeds bestaande soorten, omdat slechts de vindplaats het eigenlijke verschil

vormt. Dit brengt de minder eerlijke handelaren in de verleiding om de vindplaatsgegevens te veranderen ten einde het exemplaar waardevoller te maken. Indien de handelaren wat meer terughoudend zouden zijn bij het aanvaarden van nieuwe soorten, in het bijzonder bij twijfel, zou dit verzamelaars ertoe kunnen brengen om nieuwe voorstellen kritischer tegemoet te treden en dit zou weer een ontmoediging kunnen zijn om op onvoldoende gronden voorgestelde nieuwe soorten als zodanig te aanvaarden. Langs deze weg zouden de 'splitters' er wellicht van kunnen worden weerhouden verdere pogingen te doen om in een niet aflatbare stroom nieuwe soorten te beschrijven.

Uiteindelijk is de verzamelaar de verliezer in het moeras van nieuwe soorten. Sommige van ons raken gefrustreerd wanneer namen veranderen en nieuwe soorten worden geïntroduceerd die nauwelijks van bestaande soorten kunnen worden onderscheiden. Vormt die extra knobbel of het ontbreken van een rij punten of enig ander verschil in vorm of kleur nu echt het doorslaggevend kenmerk om een nieuwe soort te onderscheiden? Of is er alleen maar sprake van een lokale variatie? Denk aan de overeenkomst met de mens. Frustratie kan uitmonden in ergernis en in het ergste geval in weerzin tegen onze hobby, die dan in plaats van genoegen irritatie oplevert.

staat zijn een min of meer compleet overzicht te laten zien. Maar zelfs degenen onder ons die zich niet zo zeer om de prijs bekommeren, blijven zich afvragen hoe verschillend die nieuwe soort nu eigenlijk is in vergelijking met de exemplaren welke zich reeds in hun verzameling bevinden. Nog erger is het wanneer de nieuwe soort later toch slechts een variëteit van een bestaande soort blijkt te zijn of veel meer blijkt voor te komen dan aanvankelijk gedacht. Misschien hebben we dan het gevoel door de handelaar beet te zijn genomen, maar is dat wel zo? Het kan best zijn dat hij de schelp in goed vertrouwen heeft verkocht en in ieder geval wilden wij die schelp o zo graag hebben. Ierecht of niet, maar in het gevoel dat de handelaren zich meer van deze problemen bewust zouden moeten zijn, houden we hen voor onze mislukte aankoop verantwoordelijk, eerder nog dan de auteur van de nieuwe soort. Er is geen twijfel aan, dat dergelijke ervaringen veel van de vreugde van het verzamelen kunnen wegnemen.

De enige weg om deze problemen te vermijden is alleen de soorten verzamelen die met zekerheid zijn erkend of onze collectie te beperken tot zelfverzamelde soorten. Inderdaad, velen doen dat reeds en zij worden niet geplaagd door de zogenaamde nieuwe ontdekkingen. De verzamelaars, die streven naar volledigheid, lopen de grootste kans om door een sterke toename van het aantal soorten te worden beïnvloed. Het is verstandig om het werk van de taxonomie te laten waar het hoort, bij de biologen. Zelfs al la-

ten de resultaten soms lang op zich wachten - er zijn te weinig biologen die dit werk doen en de werklast is groot -, tenslotte zal blijken dat dit wachten de moeite waard is, omdat de resultaten betrouwbaarder zijn en daardoor minder waarschijnlijk na kortere of langere tijd weer zullen veranderen. Ook is het aanbevelenswaardig terug te keren tot de basis en ons te concentreren niet alleen op de vorm en de kleur van de schelp, maar op de biologie van de prachtige dieren die ze vervaardigen. Wij zijn niet bezig met statische voorwerpen, maar met levende, veranderende en zich aanpassende organismen. Hoe meer we weten van de weekdieren zelf, hoe minder waarschijnlijk is het dat we worden misleid door al die nieuwe soorten en hoe meer plezier we zullen beleven aan onze hobby, het verzamelen van schelpen.

MONNIKSROBBEN

In de Vita marina (zoogdieren 25 ev) is u het een en ander verteld over de sombere toekomst van de mediterrane monniksrob, Monachus monachus Hermann, 1779, en de pogingen die worden gedaan om het voortbestaan van deze dieren te waarborgen. Daarbij is nu ook Nederland direct betrokken. Een tweetal jonge dieren, die op Korfoe en Rhodos zijn aangespoeld en daar door vissers zijn gevonden, zijn overgebracht naar de zeehondencreche van Lenie 't Hart in Pieterburen om daar weer op verhaal te komen. Tot nu toe is het nog niet gelukt om monniksrobben in gevangen-

schap in leven te houden. Het is te hopen, dat de beide jeugdige robben, die bij hun komst medio oktober 1987 dertien en vijftien kilo wogen, dit avontuur doorstaan en zoals de bedoeling is na verloop van tijd weer terug kunnen naar Griekenland om daar in vrijheid te leven.

SCHELPHUMOR

Na het artikel over de handel en wandel in de taxonomie is het goed daarover nog iets luchtigers te vermelden. En dat vonden in de tekeningen van de heer Man in 't Veld, waarin hij zijn fantasie de vrije loop heeft gelaten. Met welk resultaat zullen we u in deze rubriek tonen. We beginnen met Volva bulbi, synoniem Ovula lightbulba.

(Tekening Leo Man in 't Veld)

VERVALSINGEN

Niets is kennelijk te dol om zeldzame soorten te kunnen aanbieden. Het nieuwste op dit gebied komt van de Filippijnen. Philip W. Clover vertelt in Hawaiian Shell News (vol. XXXV(9):5), dat hem een prachtige Conus hirasei Kuoda voor \$ 50 werd aangeboden. Bij nadere bestudering ging het echter om een Conus sugimotois, die keurig was bijgeschil-

derd - zelfs in de mondopening - om op een Conus hirasei te lijken. Een dergelijke vervalsing staat kenmerklijk niet op zich zelf. Dezelfde persoon was ook al geconfronteerd met een Conus stupella met ingesneden spiraalgroeven om het uiterlijk van Conus sulcatus eraan te geven. Het was allang bekend, dat speciaal conussoorten maar ook andere gerepareerd worden, b.v. aan de mondrand om ze daarna als 'gem' te kunnen verkopen, maar thans behoort u ook bedacht te zijn op volledige vervalsingen. Misschien dan toch maar een andere familie verzamelen?

VERZAMELVERBOD

Aan de kust van Californië is het niet meer toegestaan zonder vergunning levende mollusken te verzamelen. Alleen dood materiaal mag zonder vergunning worden verzameld. De wijze van verzamelen is daarbij niet van belang. Wie kan zo'n vergunning krijgen? Alleen degenen, die kunnen waarborgen, dat alle exemplaren in hun verzameling worden opgenomen en beschikbaar zijn voor algemene studie-doelinden. En dat kan men slechts aantonen door een verzoek dat is ondertekend door twee stafleden van een officieel erkend museum of wetenschappelijk instituut, ten bewijze van de juistheid van de verstrekte informatie, zoals doel, verzamelmethode en te verwachten resultaten - aantallen - e.d. Kortom, allemaal niet zo eenvoudig. Inlichtingen worden gegeven door Resources Agency, Department of Fish and Game, P.O. box 944209, Sacramento, CA 94244 - 2090, U.S.A.

ZOEKERTJES

In de eerste helft van juli 1988 ben ik van plan om langs de noord- en/of westkust van Istrië (Joegoslavië) te gaan kamperen om er schelpen (dode en lege exemplaren) te zoeken. Kent iemand daar misschien wat rustige (dat is voor mij zonder meer een vereiste) plekjes met goede verzamelmogelijkheden? Degene die mij goede, gedetailleerde inlichtingen kan verschaffen, zal ik zeer erkentelijk zijn.
C. Szerkowski, Atensheerd 102, 9737 TE Groningen, tel. 050 - 422450.

PERIODIEKEN

Indien u uitsluitend voor eigen gebruik over een van de hierna te noemen artikelen wilt beschikken, kunt u ons vragen daarvan voor u een fotokopie te maken. De kosten van de kopieën en van de verzending moeten we u wel in rekening brengen. Op basis van het aantal kopieën bedragen die kosten: f 1,50 voor 1 of 2 kopieën; f 3,- voor 3 tot en met 7 kopieën; f 0,40 per kopie voor 8 of meer kopieën.

U kunt de gewenste kopieën aanvragen door het verschuldigde bedrag over te maken op gironummer 606100 ten name van Stichting Biologia Maritima, Den Haag, met vermelding van hetgeen u wenst.

XENOPHORA, no. 39: Rudo von Cosel & Pierre Lozouet: Les Cassidae Est-Atlantiques (Tonnacea, Mesogastropoda) (5 pp).

CLUB CONCHYLIA INFORMATIONEN, jrg. XIX(5): Helmut Hirt: Die Familie Do-

nacidae / 2 (9 pp); Axel Alf: Die Trochidae der europäischen Meere, deel X (3 pp).

ROSSINIANA, no. 37: José Lauer: "Complexe textile" ou autres "tent-marked Cones" (vervolg) (12 pp).

LA CONCHIGLIA, jrg. XIX(222-223): Tom Pain: The genus Clinopegma Grant & Gale, 1931 (Prosobranchia: Buccinidae) (8 pp). IDEM jrg. XIX(224-225): Ranellidae and Bursidae: 14 new species and subspecies from the Indo-Pacific, deel 1, door Enrico Romagnano-Manoja (6 pp).

LAAG WATER IN DE WEEKENDS

Hierbij treft u de laagwaterstanden van de maanden maart en april 1988 aan. De tijden zijn ontleend aan de "Getijtafels voor Nederland 1988", uitgegeven door de Staatsdrukkerij. De op 27 maart 1988 in te voeren zomertijd is al in de tijden verwerkt. Voor het berekenen van de laagwatertijden van andere kustplaatsen kunt u gebruik maken van het overzicht in mededelingenblad 1987(1): 10 - 11.

De tijden met een * geven de tijdstippen met de laagste laagwaterstanden aan.

mrt. 1988	HARLINGEN		mrt. 1988	H.VAN HOLLAND		mrt. 1988	VLISSINGEN	
5 za	6.17	18.23	5 za	8.56	23.44	5 za	9.32	21.37
6 zo	6.49	18.54	6 zo	12.13	-	6 zo	10.04	22.07
12 za	9.54	22.31	12 za	2.07	15.07	12 za	1.18	14.07
13 zo	10.55	-	13 zo	3.11	16.21	13 zo	2.43	15.43
19 za	6.04*	18.10*	19 za	8.12*	23.30	19 za	9.10*	21.21
20 zo	6.43	18.52*	20 zo	8.54*	-	20 zo	9.51*	22.02
26 za	9.51	22.37	26 za	2.36	15.33	26 za	1.59	14.36
27 zo	11.45	-	27 zo	5.04	17.41	27 zo	4.26	17.07
apr. 1988	HARLINGEN		apr. 1988	H.VAN HOLLAND		apr. 1988	VLISSINGEN	
2 za	6.13	18.23	2 za	9.02	23.59	2 za	9.29	21.38
3 zo	6.48	18.58	3 zo	12.15	-	3 zo	10.01	22.09
9 za	9.47	22.23	9 za	1.12	15.09	9 za	1.08	13.41
10 zo	10.37	23.28	10 zo	2.37	16.02	10 zo	2.09	14.53
16 za	5.52*	18.01	16 za	8.10*	23.21	16 za	9.04*	21.17
17 zo	6.35	18.45*	17 zo	8.51*	-	17 zo	9.45*	21.58
23 za	9.40	22.17	23 za	1.52	15.07	23 za	1.26	13.46
24 zo	10.17	23.07	24 zo	2.50	16.05	24 zo	2.30	14.59
30 za	4.49*	17.04	30 za	10.30	23.10	30 za	8.22	20.34

LANDELIJKE KONTAKTEN

Bij onderstaande adressen kunt u terecht met vragen betreffende literatuur, determinatie e.d. met betrekking tot de genoemde familie.

MURICIDAE - Rob Walburg, Pieter Langendijkstraat 66, 2533 TL Den Haag, telef. 070 - 891932.

NOORDZEE - Jeroen Goud, Voorplecht 104, 1186 WS Amstelveen, telef. 020 - 437247.

OLIVIDAE - Ron Voskuil, Houthaak 2^b, 2611 LE Delft, telef. 015 - 132590.

PECTINIDAE - Henk Dijkstra, Gravinneweg 12, 8604 CA Sneek, telef. 05150 - 15062.

STROMBIDAE - Gijs Kronenberg, Havenstraat 7, 5611 VE Eindhoven, telef. 040 - 124902.

VENERIDAE - Frank Sloof, Ridderspoorweg 254, 2565 AS Den Haag, telef. 070 - 258582.

XENOPHORIDAE - Gijs Kronenberg.

The marine Mollusca of the Bay of Algeciras, Spain

with general notes on *Mitrella*, *Marginellidae* and *Turridae*

J.J. van Aartsen, H.P.G.M. Menkhorst & E. Gittenberger

- 135 pag., 24 zwart-wit platen met 229 afbeeldingen
- systematische lijst met 393 soorten mollusken
- vele originele afbeeldingen van een prima kwaliteit
- zeer uitgebreide literatuurlijst

U verzameld Europese mollusken? Ook de kleintjes?

Problemen met determineren? Literatuur ontbreekt?

Dan komt u eigenlijk niet onder de aanschaf van deze publicatie uit.

Verzonden f34,50

Te bestellen door overmaking op giro 60 61 00 t.n.v. Stichting Biologia Maritima, Den Haag onder vermelding van 'Algeciras'